

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-2-78-32>

УДК 378.147

Новікова Н.В., Карнаух І.В.

Машинобудівний коледж
Донбаської державної машинобудівної академії

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ – ВАЖЛИВИЙ ЕТАП В ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Анотація. Обґрунтовано сучасну необхідність використання такої форми організації навчального процесу, як науково-практична конференція, в зв'язку з стрімкою еволюцією суспільства та потреби в фахівцях, здатних до самостійного набуття нових знань. Показано одну з причин того, що потенціал науково-практичної конференції ще недостатньо затребуваний в педагогічній практиці освітніх установ. Це недостатнє володіння викладачами технології організації дослідної діяльності студентів, а також досліджено застосування авторської методики підготовки студентів до конференції та доведено її результативність. З'ясовано, що у студентів, які займалися дослідницькою роботою, спостерігалось підвищення успішності, інтересу до предмета дослідження, а також відбувалось формування навичок конкурентоспроможного і практико-орієнтованого фахівця, здатного швидко адаптуватися до постійно мінливих умов виробничого процесу.

Ключові слова: науково-практична конференція, дослідницька робота, доповідь, підвищення інтересу до предмету дослідження, публічні виступи, самостійна наукова робота, куратори проектів, керівництво.

Novikova Nataliia, Karnaukh Iryna

Machine-Building College of the
Donbas State Machine-Building Academy

THE RESEARCH AND PRACTICE CONFERENCE IS THE IMPORTANT STAGE IN AN ORGANIZATION OF RESEARCH ACTIVITY OF STUDENTS

Summary. It has been grounded the using of such form of organization of educational process as the research and practice conference in connection with the abrupt evolution of society technologies and also the requirements in specialists apt at independent acquisition of new scientific knowledge and multifunction abilities. It was shown one of the reasons that the research and practice conference potential is still not enough on demand in pedagogical practice of educational establishments of I-II of levels of accreditation. It is the insufficient teachers' possessing of technology of students' experience activity organization. An application of authorial methodology of the students' preparation to the conference was also investigated and its effectiveness was well-proven. Four positive aspects have been conveyed in order to satisfy the needs of students who need to be taught and learn more about the subject math to complete their knowledge. Moreover, it is important to know how to prepare for additional activities, to attend to the implementation of the present, to get the public presentation of the results of the meeting at the scientific and practical conference and to take the form of the student's community buildings. As practice shows, students take part in science and practical conferences voluntary, but young scientists don't want to participate in these events. A number of causes of the problem are revealed. There are inviability with speaking in public, the fear to answer wrong to the questions, a short amount of theoretical training in the field of problems addressed, as well as lack of attention of students in participation in such kind of events. It was found out that the students who were engaged in a research work, worked on reports and spoke at conferences had an increase of educational achievement, the interest to the research subject, a confident passing of term and diploma papers and there was also the forming of skills of competitive and practically oriented specialist who owns the sufficient level of competence, capable to adapt oneself quickly to the constantly changeable conditions of work process.

Keywords: research and practice conference, research work, lecture, increase of educational achievements, live performances, independent advanced study, counsels of projects, guidance.

Постановка проблеми. В даний час стрімкої еволюції технологій суспільство відчуває потребу в фахівцях, здатних до самостійного набуття нових наукових знань і багатофункціональних умінь. Велику роль в підготовці сучасних фахівців відіграє така форма організації навчального процесу, як науково-практична конференція. На жаль, потенціал науково-практичної конференції ще недостатньо затребуваний в педагогічній практиці освітніх установ. Однією з причин є недостатнє володіння викладачами технології організації дослідної діяльності студентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним підґрунтям розв'язання проблеми є праці українських та закордонних вчених та викладачів. Сучасні дослідники, такі як Даніліна Н.І., Бахвалов Н.С., Лапін А.В., Чижонков Е.В., Каханер Д., Моулер К., Неш С. велику увагу звер-

тають на різні методи організації керівництва дослідницькою діяльністю і підготовкою студентів до науково-практичної конференції та звертають увагу на зміцнення науково-педагогічного співробітництва викладачів і їх вихованців.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Але в розглянутих працях запропоновано спочатку знаходити конференції, вибирати теми, а потім тільки долучали до роботи студентів. Автори статті в результаті спільної співпраці та досвіду пропонують свою методику організації підготовки до конференції, яка з самого початку підвищує інтерес та мотивацію у студентів.

Мета статті. Головною метою цього дослідження є розглянути необхідність використання науково-практичної конференції в організації навчального процесу та підвищити потенціал цієї форми роботи зі студентами в педагогічній

практиці освітніх установах фахової передвищої освіти. В статті автори на основі узагальнення особистого досвіду представляють своє бачення методики дослідницької діяльності і підготовки студентів до науково-практичної конференції.

Виклад основного матеріалу. Науково-практична конференція – це захід, який проводиться з метою обговорення різних питань науки, методики і практики, вироблення рекомендацій щодо їх вирішення. Вона є результатом тривалої підготовчої роботи педагогів і їх вихованців, яка завершується підбиттям підсумків їх дослідницької діяльності. Як правило, така робота привертає людей допитливих, які постійно займаються саморозвитком [1, с. 25]. Ще Аристотель відзначив, що людині взагалі властива жага пізнання.

У свою чергу, сама дослідницька робота дає більш глибокі знання в межах теми необхідного дослідження і пробуджує ще більший інтерес до знань. Крім відкриттів для себе особисто, в процесі роботи над певною проблемою студент може отримати і деякі практичні результати, і навіть винаходи [2, с. 38].

Можна виділити чотири позитивних аспекти впливу дослідницької роботи на підвищення кваліфікації того, хто навчається:

- підвищення інтересу до предмета дослідження;
- підвищення успішності студента;
- впевнений захист курсової (дипломної) роботи;
- кар'єра вже випущеного з освітнього закладу фахівця.

Також придбання умінь в підготовці доповідей, повідомлень при проведенні дослідження, навички публічного представлення отриманих результатів та їх обґрунтування на науково-практичній конференції сприяють формуванню комунікативних здібностей студентів.

Завдання підвищення інтересу до предмета дослідження, тобто мотивація процесу навчання, ставиться на початковому етапі на молодших курсах і може бути досягнута опрацюванням окремих тем дисципліни у вигляді доповідей, рефератів. У них повинна бути не просто інформація про теми, що вивчаються з опрацьованих книг і матеріалів Інтернету, але повинні бути присутніми аналіз і висновки по кожному блоку інформації [3].

Але на старших курсах для більш глибокого аналізу досліджуваних студентами проблем організуються наукові конференції – зібрання доповідачів вищого навчального закладу (ВНЗ) з можливим залученням учасників з інших ВНЗ з метою обговорення сучасних проблем у різних наукових сферах. Підготовчою роботою є написання тез, статей, презентацій та інших творчих робіт, в яких розглядаються актуальні проблеми наукової діяльності.

Як правило, участь студентів в наукових конференціях носить добровільний характер. Але як показує практика, молоді вчені-студенти не бажають брати участь в подібних заходах. Це пов'язано з рядом причин:

- нерішучістю публічних виступів перед великою аудиторією;
- страхом неправильно відповісти на запитання слухачів;
- недоліком теоретичної підготовки в області розглянутої проблеми;
- незацікавленістю студента в участі в подібних заходах.

Наш особистий досвід підготовки студентів до участі в наукових конференціях почав формуватися багато років тому. І ми також зіткнулися з ланцюгом проблем. Наприклад, як і більшість викладачів, спочатку знаходили конференції, вибирали теми, які можна розробляти, а потім тільки долучали до роботи студентів. Але наша співпраця та спільний досвід показали, що цього не можна робити ні в якому разі. Невірний план організації підготовки до конференції з самого початку відбиває інтерес та мотивацію у студентів.

Робота повинна проводитися в 3 етапи: етап збору заявок, етап роботи над дослідницьким проектом і етап вибору та участі в конференції.

На першому етапі необхідно визначитися зі студентами, які бажають зайнятися дослідницькими проектами. Для цього потрібно не нав'язувати вже готові теми, а попрацювати з кожним студентом окремо, виявити його сфери інтересів та разом спробувати прив'язати деякі з них до вашої дисципліни. Тільки так: особистий інтерес студента повинен бути первинною причиною, а вже як наслідок – зв'язок цього інтересу з темами дисципліни. Саме в цьому полягає педагогічна майстерність викладача. Тільки тоді пізнавальна активність студента почне виступати як метод отримання нових знань по невивченим раніше розділам або поглиблення знань з уже пройдених тем. Така пізнавальна активність дає можливість студенту заглибитися в своїх знаннях, вивчити цікаве питання більш глибоко і індивідуально, під керівництвом викладача.

На другому етапі вже йде робота над проектом, а саме:

- складається план роботи;
- вивчається та аналізується теоретична частина;
- проводиться дослідницька частина роботи;
- робляться і описуються отримані висновки;
- готується доповідь і презентація щодо заявленої теми виступу.

Третій етап полягає вже в безпосередньому виборі форми самої науково-дослідницької конференції. Коли студент вільно володіє матеріалом статті, тому що тему він вибирав сам і вона йому цікава, а також пройдена вся підготовча робота до виступу, у доповідача не виникає тих страхів і невпевненості, які могли би бути у іншому випадку. Такі студенти з задоволенням виступають на очних конференціях. Але, коли студент за складом характеру все ж таки соромиться виступати публічно, він може вибрати заочну або дистанційну форму конференції.

Конференції не можуть повністю замінити самостійну наукову роботу, але вони можуть доповнити цю діяльність. Вони корисні тим, що дозволяють ділитися досвідом, спілкуватися на наукові теми і все це в неформальній обстановці, що, безсумнівно, впливає на якість наукового процесу. Наукові конференції дозволяють студентам ознайомитися з актуальними проблемами науки під керівництвом куратора. При розгляді теоретичної і практичної частини дослідницької роботи студент має право звернутися за допомогою до наставників практик і дуального навчання. В цьому випадку студент має велику перевагу перед своїми однокурсниками, так як з'являється можливість розглянути проблеми не тільки в теорії, а й на практиці. Можливість об'єднати теоретичні дані з практичною реалізацією, виявити недоліки та шляхи їх вирішення, і якщо дозволяють можливості, запровадити за невеликий

проміжок часу отримані висновки в практику і закріпити позитивний результат самостійно. Позитивна динаміка реалізованої ідеї дає можливість участі в подібному заході на більш високому рівні.

Отримані грамоти, листи подяки та сертифікати студенти можуть внести в портфоліо. Участь в наукових студентських конференціях допоможе:

- вибудувувати і грамотно висловлювати свої думки;
- навчитися використовувати науковий стиль в курсових та дипломних роботах;
- навчитися самостійно обробляти інформацію і готувати презентацію;
- впевнено відповідати на питання і навчитися відстоювати свої думки;
- навчитися не боятися публічних виступів;
- збагатити свій досвід і знання;
- переконатися в правильному напрямку навчання;
- знайти нових знайомих і однодумців.

Участь в таких заходах, безсумнівно, може дати добрі плоди, розвинути потрібні якості і дати поштовх до особистісного зростання. І що не менш важливо, студент, який проводить активну наукову діяльність, який не боїться дискутувати на хвилюючі теми і неодноразово «тримав удар» на виступах, часто потрапляє в поле зору майбутніх роботодавців. Для більшості студентів участь в науковій конференції перший досвід дослідницької діяльності. Всі теми конкурсних робіт повинні бути актуальні на даний час і практикоорієнтовані. Дослідження повинні містити елементи новизни, бути спрямовані на пошукову творчість та поглиблене вивчення даного питання. Теми, які обрали конкурсант під керівництвом кураторів проектів, повинні бути досліджені і вивчені за час підготовки до конференції та зроблені конкретні висновки щодо проблематики питання. Цінним буде творчість, інтелектуальна продуктивність, генерація нових ідей студентами. обов'язковим елементом кожної дослідницької роботи повинна бути практична частина, заснована на власних дослідженнях автора.

В Машинобудівному коледжі Донбаської державної машинобудівної академії досконало та сумлінно ведеться дослідницька робота з обдарованими студентами. Щорічно на базі коледжу в рамках дуального навчання і в декаду фахових дисциплін проводяться заходи різного напрямку – круглі столи, конференції, позакласні заходи на сцені коледжу, культурно масові заходи за межами навчального закладу, конкурси та турніри. Їх організація стала частиною роботи методичної служби і предметно-циклової комісії. Але найбільш цінним заходом на наш погляд є конферен-

ція, так як, саме обмінюючись досвідом і поглядами, студенти отримують достовірну інформацію від своїх товаришів і вчать не просто виступати, а й обґрунтовувати свій вибір на певній темі.

Так, наприклад, студенти циклової комісії комп'ютерно-інтегрованих технологій за 2018-2019 навчальний рік, брали участь в більш ніж двадцяти конференціях, як регіональних так і всеукраїнського та міжнародного рівнів.

Хочеться окремо визначити, що викладачі циклової комісії КІТ Новікова Н.В., Карнаух І.В., Сагай О.В., Ахромов М.О., Сігова О.В., Білих О.В. тісно співпрацюють як з ВНЗ Донецької області, так і з вузами Києва, Харкова, Вінниці, Львова, Тернопілля та іншими. Приємно відзначити, що студенти Глотов О.В., Салюк В.О., Неживий Д.О. представляли наукову думку країни на конференціях в Opole (Polska), Bordeaux (France), Cork (Ireland).

Був проведений аналіз досягнень в групах, де студенти займалися дослідницькою роботою та брали активну участь у різних науково-практичних конференціях. Дуже явно спостерігалось підвищення успішності студентів, яка була наслідком підвищення інтересу до предмета дослідження. У студентів, що займалися дослідницькою роботою, працювали над рефератами і виступали з доповідями, були оцінки з дисципліни, як правило, на бал вище, ніж у інших. Спостерігався впевнений захист курсових та дипломних робіт, а також відбувалось формування навичок конкурентоспроможного і практикоорієнтованого фахівця, що володіє достатнім рівнем компетенції, здатного швидко адаптуватися до постійно мінливих умов виробничого процесу.

Висновки і пропозиції. Наукові конференції корисні тим, що дозволяють ділитися досвідом, спілкуватися на наукові теми і все це в неформальній обстановці, що, безсумнівно, впливає на якість навчального процесу. Така форма дослідницької роботи дозволяє студентам ознайомитися з актуальними проблемами науки з безпосередньою участю і під керівництвом куратора, а також прийти до своїх відкриттів, переконатися в їх правильності, отримати і закріпити професійні навички і знання. Крім цього, кожен учасник конференції вчиться виступати перед публікою, розвиває в собі нові якості, в тому числі якості оратора, лідера і майбутнього конкурентно-спроможного фахівця. Участь в конференціях дозволяє розвивати особисті та професійні якості, що надалі знадобляться в роботі, а також сприяє знайомству з цікавими людьми і роботодавцями. Деякі роботодавці цінують наявність подібного досвіду як участь в конференціях, так як вважають цей досвід корисним і необхідним для формування професіоналізму.

Список літератури:

1. Малишева Е.Н. Методичні рекомендації щодо організації науково-практичної конференції. Фундаментальні дослідження. Харків, 2013. 215 с.
2. Сокирина Е.І. Розвиток мотивації у студентів за участю в науково-практичних конференціях. Київ, 2009. 351 с.
3. Гутаревич Н.В. Моя участь у конференції InterTransLog2012. URL: <http://masters.donntu.org/2013/fimm/gutarevich/>

References:

1. Malisheva, E.N. Methodical recommendations for organizing scientific and practical conference conferences. Fundamental doslenjennya. Kharkiv, 2013. 215 p.
2. Sokirina, E.I. A rosette of motivation among students for their participation in science-practical conferences. Kiev, 2009. 351 p.
3. Gutarevich, N.V. My fate at the conference InterTransLog2012. URL: <http://masters.donntu.org/2013/fimm/gutarevich/>